

Agniet Meyerman

Het wegsterven van een glimlach

Gebiologeerd door het scala van subtiele gradaties waarover de menselijke mimiek beschikt stelde Agniet Meyerman (1968) een reeks audiovisuele portretten samen. Bestudering van deze 'fysionomische encyclopedie' vormt het uitgangspunt voor haar videowerk. Met het *Archief van Stemmingen* besloot ze vorig jaar een audio-visuele opleiding aan de Rietveldacademie te Amsterdam.

Een aantal maanden geleden vroeg ze passanten in het Stedelijk Museum om te poseren voor haar werk *Het wegsterven van een glimlach*. Daarvoor had zij de videocamera, opgesteld als in een pasfotoscéance: het kader constant close-up, direct licht, synchroon geluid. Op commando lieten zij hun glimlach verlopen, zonder theatraal te worden. Om het natuurlijke verloop te respecteren liet Meyerman montage-ingrepen achterwege. De gezichten bewegen naturel, in 'real time'.

Video-orgel

Meyermans inventaris, 25 wegstervende glimlachen, werd gedigitaliseerd ondergebracht in een video-orgel (technisch verzorgd door Shaun O'Neil en vormgegeven door Peter Giele). De bezoeker bespeelt het stemmingsorgel. 25 toetsen corresponderen met 25 lachende gezichten. Bij het indrukken van een toets verschijnt één glimlachend gezicht, dat op de maat van de bespeler in mineur geraakt.

Geroezemoes is hoorbaar zolang de installatie onaangeraakt blijft. Telkens wanneer de bezoeker het 'toonbeeldklavier' in werking zet door een toets aan te slaan, overvalt hem een oorverdovende stilte. Het nadrukkelijk uitblijven van het geluid, beklemtoont de concentratie op het beeld.

Het pedaal fungeert hier niet ter nuancering van het geluid, maar als tuner van het gemoed. Beroering van het pedaal bepaalt het tempo waarin en de intensiteit waarmee het gelaat vervormt.

Op het eerste gezicht lijkt de beschouwer de emotie van een onbekend persoon te sturen. Niet het personage achter het gezicht, niet de videokunstenaar, maar de kijker controleert het mimisch gedrag. Voyeuristische genoegens zullen echter omslaan in een *unheimisch* gevoel. Meyermans detaillistische ontleding van het menselijk masker blijkt vervreemdend te werken. In de eigen manipulatieve macht resoneert onmacht: een gevoel van onmacht ten aanzien van eigen emoties.

JELlichje REIJNDERS